

شناسه	مقررات - رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۳/۰۲/۲۳
عنوان موضوع	تحلیل فرآیندهای جاری حاکم بر عرضه و فروش کالا در بورس کالا و بررسی فرآیندهای جایگزین پیشنهادی		
مرجع طرح موضوع	انجمن پلیمر استان و اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان		
شرح موضوع	<p>یکی از کارکردهای اصلی بورس‌های کالایی تسهیل فرآیند عرضه محصولات و کالاهای تولید بخش‌های مختلف اقتصاد می‌باشد. سازوکار اجرایی بورس کالا حقیقتاً منجر به کشف قیمت نمی‌شود و در اغلب مواقع قیمت‌ها به‌طور ساختگی روندی فزاینده دارند، مسئله وقتی جدی تر می‌شود که همین قیمت‌ها به‌عنوان قیمت پایه و حداقل قیمت برای فروش در خارج از بورس کالا مطرح می‌شوند، به علاوه پس از اینکه عرضه کننده قیمت محصولش را در بورس کالا بازاریابی کرد، با کاهش عرضه خود به تدریج قیمت محصول خود را بالاتر می‌برد و از عرضه بخش عمده ای از تولید خود در بورس کالا امتناع می‌ورزد.</p> <p>انجمن پلیمر استان اصفهان در پاسخ به نامه دبیرخانه شورا درخصوص احصاء مسائل و مشکلات مربوط به صادرات در بهمن ماه ۱۴۰۲ طی جوابیه ای بیان نمود که صنعتگران پلیمری کشور علی‌رغم تحریم‌های گسترده، توانسته اند محصولات خود را به کشورهای مختلف صادر نمایند و علاوه بر تامین نیازهای داخلی کشور، سهمی در افزایش میزان ارز به کشور داشته باشند. حال با توجه به اینکه، شرکت‌های پلیمری مواد اولیه موردنیاز را از طریق بورس کالا با رقابت بیش از ۱۰٪ خرید می‌نمایند و این امر منجر به افزایش قیمت تمام شده محصول میشود و دیگر صادرات توجیهی ندارد، پیشنهاد طرح این مسئله در شورای گفتگو را مطرح نموده تا موضوع ایجاد صندوقی از محل وجوه رقابت در بورس و ذخیره رقابت‌های بالای ۱۰٪ در این صندوق مورد کار کارشناسی قرار بگیرد و در قالب پیشنهاد ملی ارائه گردد همچنین از محل صندوق ما به التفاوت مبلغ رقابت به صادرکننده در قبال ارائه کوتاه‌مدت صادراتی بازگشت شود. این امر هیچ گونه بار مالی برای دولت نخواهد داشت و موجب حفظ توان صادراتی شرکت‌های صادرکننده می‌گردد.</p>		
ایرادات و مشکلات مطروحه	<p>۱- با برداشتن سقف قیمت رقابتی مواد اولیه در بورس کالاها بعضاً تا ۱۰۰ و ۱۳۰٪ رقابت خورده و این افزایش قیمت باعث اختلاف قیمت با سایر کشورها شده و موجب می‌شود کارخانجات نتوانند در بازارهای صادراتی محصولاتشان را هم پای سایر کشورها به فروش برسانند. (ذینفع بودن تولیدکنندگان در رقابت بدون سقف)</p> <p>۲- تولیدکنندگان مواد اولیه ملتهب که کالایشان در بورس قیمت رقابتی بالایی دارد تمایلی به توسعه واحد و افزایش تولید ندارند چون با افزایش تولید رقابت بین خریداران کمتر می‌شود و در مجموع زیان خواهند کرد.</p> <p>۳- فرآیندهای کارگروه‌های تخصصی اداره صمت جهت تعیین و تایید سهمیه کارخانجات از بورس کالا در استان‌های مختلف ناهمگون است و در کشور از پروتکل مشخص و ثابتی پیروی نمی‌شود.</p> <p>۴- فرآیندهای مربوط به عرضه کنندگان کالا در بورس باید در قالب دستورالعمل خاص و مشخص و با جزئیات تعیین گردد.</p> <p>۵- ضوابط قیمت گذاری مصوب سال ۱۳۸۹ اخیراً اصلاح شده و طبق آن واحدهای تولیدی و وارد کننده بیشتر از ۱۷٪ با</p>		

مثبت و منفی ۴ درصد نمی‌توانند سود کنند و ما به تفاوت را به عنوان گران فروشی باید جریمه بدهند و این فقط برای صنایع پایین دستی و کسانی که با مصرف کننده نهایی که سر و کار دارند اعمال می‌شود اما آن‌هایی که در صنایع بالا دستی مواد اولیه آنها به فروش میرسد چنین ضوابطی ندارند.

۶- در سمت عرضه: قیمت پایه پایین، جذابیت صادرات مواد اولیه برای صادر کننده، حفظ رقابت در بورس، کاهش ارز، محدودیت در واردات برای شرکتهای خریدار مواد اولیه، قیمت داخلی بالاتر از قیمت جهانی

۷- از سمت تقاضا: شرکتهایی که تقاضا کننده هستند الزام به خرید برای حفظ سهمیه دارند (زمانیکه تولید پاینتری دارد ولی الزام به خرید جهت حفظ سرمایه دارد)، عدم امکان واردات برای شرکتهایی که نیاز دارند کالا بخرند و ملزم به خرید با قیمت داخلی هستند.

بر اساس دعوت‌نامه شماره ۴۰۶/ص/۱۴۰۲ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۱۷ جلسات کارگروه کارشناسی در تاریخ ۱۴۰۳/۰۲/۱۹ و ۱۴۰۳/۰۳/۱۲ با حضور رئیس دبیرخانه شورای گفت‌وگو، مدیر کل دفتر سرمایه گذاری و اشتغال استانداری، نمایندگان از گروه صنعتی انتخاب، اداره تعاون استان، اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان، انجمن پلیمر استان، دفتر امور اقتصادی استانداری، اداره صمت استان، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان، مدیر مرکز پژوهش‌های اقتصادی اتاق و کارشناسان شورای گفت‌وگو برگزار شد.

اهم مذاکرات این جلسات پس از طرح موضوع به شرح ذیل است:

جناب آقای لباف، رئیس محترم انجمن پلیمر استان اصفهان:

جمع بندی
جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ
۱۴۰۳/۰۲/۱۹
و
۱۴۰۳/۰۳/۱۲

به دلیل شرایط سیاسی نظامی کشور و بحران‌های موجود روندهایی که در اقتصاد کشور است با روندهای جهانی ناهمگون است و حاکمیت بر اثر تجربه و از سر اجبار از روش‌هایی استفاده می‌کند تا بتوان از بحران‌ها گذر کرد. یعنی الان شرکت در بورس کالا اجبار است چون مصرف در برخی محصولات بیش از تولید کشور است یا امکان واردات نیست و کم است. چند محصول در بورس عرضه می‌شود شاخص‌ترین آن باتل گرید است که حاصل آن همین ظروف آب معدنی است این محصول در بورس تا ۱۳۰٪ رقابت در آن می‌شود یا چیپس پلی استرگرید نساجی است که تا دیروز تا ۶۵٪ هم رقابت شد. روند این است که اداره صمت کارخانه‌ها را شناسایی کرده و پروانه بهره‌برداری می‌دهد و ظرفیت سنجی می‌کند، معمولاً هم در مورد محصولات که پر التهاب است خطوط تولیدش را روی ۷۰ درصد ظرفیت سنجی می‌کند و از طریق سیستم وزارت صمت اسامی داده می‌شود. مثلاً واحد نساجی که روزی ۵۰ تا ۷۰ تن تولید کند روی ۵۰ تن عرف می‌کند و این ظرفیت از طریق سیستم بهین یاب به بورس انتقال پیدا می‌کند، بورس بر اساس وارد شدن مواد اولیه تعیین میکند که مثلاً واحدها ۲۰ یا ۳۰ درصد ظرفیتشان را امروز می‌توانند بخرند و برای این خرید رقابت می‌شود چون درخواست‌ها بالاتر از عرضه است. قبلاً تا سه سال پیش خریداران می‌توانستند تا حداکثر ۱۰ درصد رقابت کنند ولی بعد سقف ۱۰ درصد را برداشتند و هرشرکتی قیمت بیشتری بخرد به آن مواد اولیه می‌رسد. البته اندازه سهمیه‌ای که صمت مجوز داده و بورس

تصحیحش کرده یعنی بیش از آن هم نمی‌تواند بخرد.

جناب آقای مدنی، معاون محترم مدیر کل دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری:

ما دو دستورالعمل به طور خاص داریم در بحث اقلام فولادی و مواد پتروشیمی این دستورالعمل در اداره صمت یک کارگروه دارد که برای شرایط مختلف گزینه‌های متفاوتی را در نظر گرفتند مثلاً واحدی که به تازگی پروانه بهره‌برداری گرفته شرایطش با واحدی که چند سال کار می‌کند و ظرفیت و آمار تولید سال‌های گذشته‌اش قابل ارائه است متفاوت است همچنین این مواد به دو بخش مواد ملتهب و غیرملتهب تقسیم می‌شود در غیر ملتهب‌ها اصولاً رویکرد صمت این است که حداکثری که مقدور است برای متقاضی در نظر بگیرد در ملتهب‌ها رویکردشان حداقلی است، کارشناسانی که تایید کننده نهایی هستند و آمار و ارقام استان را تایید می‌کنند تا در سایت بورس بنشینند نگاه کارشناسی دقیقی ندارند چون هم شناخت نسبت به واحد ندارند هم بعضاً خود مواد را نمی‌شناسند و بنابراین ضررش را صنعتگران می‌پردازند، یک بخش انحرافی هم هست بعضاً شرکت‌های تولید کننده مثل پتروشیمی‌ها سعی غالبشان این است که کمتر در بورس ارائه دهند چون ما به تفاوت را می‌توانند به فوب خلیج فارس بفروشند، پس روال خرید کالا از بورس این است که درخواست‌ها از صمت شروع می‌شود و بعد نظر کارگروه منعکس می‌شود تهران با مستندات که در جلسه کارگروه تایید شده و تهران تایید می‌کند (ممکن است تغییر دهد) و بعد در بورس می‌نشیند.

جناب آقای لباف، رئیس محترم انجمن پلیمر استان اصفهان:

با فیلترهای ایجاد شده برای ظرفیت سنجی به مرور زمان فساد در این سیستم کمتر شده به خاطر اینکه انجمن‌های صنفی در کارگروه‌ها شرکت کردند. مسئله مهمی که وجود دارد این است که در ایران مواد اولیه به شرکت‌ها بالاتر از قیمت جهانی می‌رسد در نتیجه این‌ها در بازارهای صادراتی ترکیه پاکستان عراق که بازار بی‌رحمی است و رقبایشان چین و هند است حتی با نیم سنت اختلاف در رقابت فروش خواهند باخت چراکه تولید کننده ایرانی مجبور شده ۶۰ درصد در بورس ایران رقابت کند و محصولش بخاطر قیمت بالا خریدار ندارد، هرچه رقابت الان می‌خورد در جیب عرضه کننده می‌رود. تولید کننده‌ای که بازار موادش ملتهب است برایش صرف نمی‌کند ۱۰۰۰ تنی که امروز ارائه می‌کند را ۱۰۵۰ تن کند چون این ۵۰ تن باعث میشه که ۶۰٪ رقابت محصولش بشود ۴۰٪ یعنی با این روش برداشتن سقف تولید کننده‌ها دنبال افزایش تولید و توسعه نمی‌روند، مثلاً تندگویان زیر بار نمی‌رود که با مشارکت انجمن‌ها ۷۰۰۰ تن در هفته را ۱۴۰۰۰ کند، وقتی تولیدش دو برابر شود رقابت صفر می‌شود. قاعده این است که روی یک کیلو ۸٪ سود باید باشد ولی وقتی در بورس می‌آید و ۱۰۰٪ رقابت می‌شود چرا تولیدش را بالا برد؟ این باعث شده فکر توسعه در سیستم‌های ملتهب از ذهن تولید کنندگان بیرون بیاید. پیشنهاد واحدهای ما این است که از حاکمیت می‌خواهیم اجازه دهد رقابت بالاتر از ۱۰ درصد که شرکت‌ها انجام

می‌دهند در یک صندوق ذخیره شود و به صادرکننده‌ها این پول برگردانده شود فشار مالی هم بر دولت نیست پولی است که خود مصرف کنندگان در بورس می‌دهند را بدهند به افرادی که در بازارها جنس می‌فروشند، به ازای صادراتشان این ما به تفاوت را به آنها برگرداند تا بتوانند کار کنند. این کار هم کمک به پتروشیمی است که چابک شود هم بخش خصوصی و SMEها کارشان گسترش پیدا کند. این مبلغ یک عدد سنگینی می‌شود و بخشی‌اش را میشود مشارکت کنند SMEها در توسعه واحدهای ملتهب، پتروشیمی‌هایی که مواد ملتهب را در بازار می‌دهند سهامداران اصلی‌شان اجازه نمی‌دهند که سود عملیاتی این‌ها در توسعه سرمایه‌گذاری شود و ظلمی است که به SMEها می‌شود، وقتی رقابت بالای ۱۰۰ می‌شود امکان صادراتشان گرفته می‌شود. الان فساد در گرفتن سهمیه روند مثبتی است و هم در بخش حاکمیتی و هم صنفی‌ها یک پنجم گذشته شده است و فیک‌ها حذف شدند انحرافی هم اگر هست کم است و سهمیه‌هایی که الان کارشناسان می‌گذارند همه پروتکل دارند و محاسبه می‌شود و باز هم بعد بازبینی می‌شود و از آن حالت فساد خارج می‌شود، باید صادر کنندگان ما به تفاوتی را که در بورس رقابت می‌کنند و می‌دهند در هنگام خروج با داشتن برگ سبز این را بتوانند پس بگیرند چون این پول الان در جیب دولت نمی‌رود در جیب پتروشیمی‌ها می‌رود و حقشان هم نیست آنها تا ۱۰ درصد حقشان است شورای گفتگو دنبال این باشد که صندوقی ایجاد شود که پول کارخانجات ذخیره شود و در قبال ارائه برگه کوتاژ صادرات به آنها برگردانده شود و این هیچ بار مالی هم برای دولت ندارد.

جناب آقای شاهزیدی، مدیر اجرایی محترم گروه صنعتی انتخاب:

دو دستورالعمل است که در سال‌های ۹۹ در دولت قبل مصوب شده و هنوزم در این دولت هست تعیین سهمیه مواد پتروشیمی است یکی هم فولادی که باید اصلاح شود. در فولاد قیمت جهانی پایین آمده و روند و ترند جهانی‌اش افت کرده ولی در ایران هر ماه ورق سرد فولاد بالا می‌رود. قیمت پایه در بورس کالا در فولادی‌ها و پتروشیمی‌ها ۸۰ درصد فوب CIS است و قیمت روز دلار نیما و آن رقابتی که رویش صورت می‌گیرد. الان ورق گرم جهانی از ۱۵۱۳ دلار در هر تن ۱۴۰۱/۱/۳۱ رسیده به ۸۱۰ دلار یعنی ۴۶ درصد کاهش پیدا کرده در فولاد مبارکه ۶۹ درصد در این مدت افزایش پیدا کرده و از هر تن ۲۰ میلیون و ۸۷۶ هزار تومان رسیده به تنی ۳۵ میلیون و ۵۲۰ هزار و ۷۰۰ تومان.

ضوابط قیمت‌گذاری مصوب سال ۱۳۸۹ اخیراً اصلاح شده و طبق آن واحدهای تولیدی و واردکننده بیشتر از ۱۷٪ با مثبت و منفی ۴ درصد نمی‌توانند سود کنند و ما به تفاوت را به عنوان گران‌فروشی باید جریمه بدهند و این فقط برای صنایع پایین دستی و کسانی که با مصرف‌کننده نهایی سر و کار دارند اعمال می‌شود اما آن‌هایی که در صنایع بالا دستی مواد اولیه آنها به فروش میرسد چنین ضوابطی ندارند. باید فولاد و پتروشیمی هم ضوابط قیمت‌گذاری را رعایت کنند. ما حتی نتوانستیم بالاتر از ۱۰ درصد سود بگیریم با وجود اینکه قانونگذار ۱۷ درصد را

مجاز دانسته است.

جناب آقای ابطحی، کارشناس محترم اداره صمت استان:

وقتی واحدهای اقتصادی مراجعه می‌کنند به اداره صمت و همه امکانات و تجهیزات لازم را داشته باشند به عنوان تولید کننده انتظار حمایت هم دارند و پس از مراجعه هر مورد در کارگروه ظرفیت سنجی می‌شود و اگر شبهه‌ای در آنها وجود داشته باشد کمیته‌ای از اعضای کارگروه مجدداً ظرفیت سنجی می‌کنند تا اگر اشتباهی شده تصحیح شود و سهمیه برای آنها تخصیص داده می‌شود که از بورس کالا خرید کنند. مشکلی که وجود دارد این است که کارخانه می‌گوید من یک دستگاه گذاشتم و شما ماهی ۲۰ تن به من می‌دهید فلان استان همان دستگاه مشابه من را گذاشته ۱۰۰ تن مواد می‌گیرد. وزارتخانه مواد را به دو نمونه ملتهب و غیر ملتهب تقسیم بندی کرده مثلاً پلی اتیلن ترفتالات ملتهب و پلی اتیلن معمولی غیر ملتهب است.

جناب آقای شهیر، مدیر کل محترم دفتر سرمایه گذاری و اشتغال استانداری:

طبق قانون بهبود کسب و کار و صدور مجوزها دولت نمی‌تواند بگوید چون ورق تولیدی کم است به سرمایه‌گذار اجازه توسعه نمی‌دهم قانون می‌گوید هر سرمایه‌گذاری که می‌خواهد ورود پیدا کند لزومی به تعیین ماده اولیه در سطح کشور نیست و می‌تواند ایجاد شود در ظرفیت سنجی فرایند مشخصی دارد و استان اصفهان بسیار دقیق رعایت می‌شود. در بحث قیمت گذاری یک قیمت پایه را داریم که الان تعیین قیمت پایه این شاخص‌ها را دارد و باید گفته شود که ما به عنوان بخش خصوصی پیشنهاد داریم که این شاخص‌ها هم لحاظ شود، مورد دیگر اینکه عرضه کننده کالا باید آیین‌نامه‌ای داشته باشد مثلاً فولاد در اختیار خودش نباشد که امروز ۵۰ تن در عرضه کم یا زیاد کند. اگر قیمت پایه A واحد بود تا ۲۰ درصد این A واحد متعلق به فولاد باشد اگر بیش از ۲۰ درصد رقابت خورد برای زیرساخت هزینه شود مثلاً در صندوق توسعه صادرات آن زنجیره صرف شود.

جناب آقای میرزا امیری، مدیر اجرایی محترم شورا:

پس ایراداتی که تا اینجا مطرح گردید یکی بدون سقف بودن رقابت و اینکه همه در جیب تولید کننده می‌رود و تمایلی به طرح توسعه ندارند (ذینفع بودن تولید کنندگان در رقابت بدون سقف)، فرایند تایید نیاز ذینفعان در استان‌های مختلف متفاوت است و در کشور یکسان نیست، فرایندهای مربوط به کارگروه تخصصی نیاز به اصلاح دارد و از جمله راهکارها هم ایجاد محدودیت سقف می‌تواند باشد.

جناب آقای ابطحی، کارشناس محترم اداره صمت استان:

الان یک سامانه‌ی پیش‌بینی تخصیص ارز وجود دارد که واحد اقتصادی با توجه به آمار تولیدش پیش‌بینی می‌کند چقدر ارز می‌خواهد، میتوان مشابه این یک سامانه هم ایجاد شود که واحد اقتصادی پیش‌بینی کند که این مقدار

در سال تولید من است و این مقدار مواد از بورس می‌خواهم. این یک دیدگاه بلندمدت به دولتمردان برای برنامه ریزی می‌دهد. همچنین فایده دیگرش این است که مشکلی که الان وجود دارد که اگر واحد اقتصادی سهمیه‌اش را نخرد (مثلاً سه ماه خریداری نکند) سیستم خود به خود ویرایش شده و سهمیه را کم می‌کند ولی اگر اطمینان حاصل کند که سهمیه سالانه اش فلان مقدار است و اگر چهار ماه خرید نکند سهمیه‌اش تغییر نمی‌کند لازم نیست اینگونه عمل کند که هرطوری شده حتی در صورت عدم نیاز سهمیه را بخرد و آزاد بفروشد.

جناب آقای شهیر، مدیر کل محترم دفتر سرمایه گذاری و اشتغال استانداری:

ما به تفاوت ۱۰ درصد سقف را می‌توان در این راه ها مصرف کرد: بنگاه برای توسعه خودش استفاده کند، برای صندوق توسعه صادرات آن زنجیره رود و کمکی باشد به عرصه صادرات (یارانه صادرات، زیرساخت‌های صادرات)، یارانه انرژی که به آن بنگاه می‌دهند واقعی بشود و پول ما به تفاوت آن برای زیرساخت‌های انرژی مصرف شود مثلاً فولاد N میزان یارانه انرژی مصرف می‌کند اگر مازاد ۲۰ درصد قیمت محصولاتش رقابت شد قیمت انرژی‌اش را واقعی کنند و این مابه تفاوت برای زیرساخت انرژی مصرف شود. سامانه‌ای باشد که نیاز در آن ثبت شود هم اعتمادی به تامین کننده دهد، در این سامانه اداره مالیات، کار و ... حضور داشته باشند مثلاً به مقداری که نیاز اعلام شده باید به مقدار متناسب هم اشتغال ایجاد کند مالیات هم متناسب باشد و هر کدام ناهمگون بود یعنی خوراک را نابجا گرفته است مثلاً لیست بیمه‌اش پایین آمد مالیاتش پایین آمد همه این‌ها در سامانه قابل رصد کردن است که چه بنگاهی سهمیه را گرفته و تولید نداشته است.

جناب آقای میرزا امیری، رئیس محترم دبیرخانه شورا:

پیشنهاداتی که در این جلسه ارائه شده بدین شرح است: ۱. با هدف حذف انگیزه و منفعت مالی عرضه کنندگان از ایجاد رقابت‌های غیرواقعی و کاذب، عواید مالی معاملات صورت گرفته با رقابت بیش از ۱۰ درصد به صندوق‌های تخصصی (محصولات پتروشیمی، محصولات صنعتی و معدنی، فرآورده‌های نفتی، محصولات کشاورزی) با کارکرد زیر واریز گردد:

الف) تاسیس و راهبری هر یک از این صندوق‌ها با مشارکت مستقیم یا غیرمستقیم شورای تأمین مالی ذیل وزارت امور اقتصاد و دارایی، بورس کالا، وزارت صنعت معدن و تجارت، وزارت نفت (در خصوص محصولات پتروشیمی)، تشکل مرتبط با عرضه کنندگان و تشکل‌های مرتبط با مصرف کنندگان عمده هریک از رسته محصولات صورت خواهد پذیرفت.

ب) منابع صندوق‌های یاد شده به تأمین مالی طرح‌های سرمایه‌گذاری بالادستی و توسعه صادرات (یارانه صادرات، زیرساخت‌های صادراتی، ...) اختصاص خواهد یافت.

جناب آقای شهیر، مدیر کل محترم دفتر سرمایه گذاری و اشتغال استانداری:

ابتدای جمله را باید بدین گونه تغییر داد: با با هدف بهبود محیط کسب و کار و برگزاری رقابت‌های عادلانه در جلسه قبل پیشنهاداتی مطرح شد و گفته شد مازاد بر X درصد سه حالت برایش اتفاق افتد: اینکه خود بنگاه موظف شود در زیرساخت‌های خودش هزینه کند و دوم به میزان برق و یارانه انرژی‌ای که دریافت می‌کند یارانه‌هایش واقعی شود و این پول در حساب صندوق بیاید. باید با ایجاد سامانه باید صف تقاضا را خلوت کنیم تا نیاز دقیق صنعت در آن مشخص شود، اگر باز هم رقابت شدید خورد دو حالت مذکور را برایش پیش بینی کرد. یک نظر هم این است که مثلاً بالای ۱۰ یا ۲۰ درصد کامل در صندوقی بیاید یا اینکه دو قسمت باشد و به اختیار، ۱- الزام به هزینه کردن در زیرساخت‌های خودش و ۲- واریز به صندوق

جناب آقای میرزا امیری، رئیس محترم دبیرخانه شورا:

باید دو سناریو را در نظر بگیریم زمانی می‌گوییم بالاتر از یک درصدی به عرضه کننده داده شود و برایش تکلیف کنیم که با این مازاد کارهای مذکور را انجام دهد و حالت دیگری که تا یک درصدی متعلق به خودش و در اختیار خودش باشد و از درصدی بالاتر در صندوقی ریخته شود که در این صندوق هم سمت عرضه کنندگان هم مصرف کنندگان هم حاکمیت آنجا تصمیم گرفته شود که پول این صندوق صرف سرمایه‌گذاری ثابت شود یا توسعه صادرات و یا توسعه‌های فناورانه.

جناب آقای زهره، معاونت محترم فروش و بازاریابی پتروشیمی رجال:

کل بورس و کل محصولات پتروشیمی را نباید با یک چشم نگاه کرد پتروشیمی رجال تا سال آینده ۵۰ درصد به ظرفیت پ پ کشور اضافه می‌کند. در سال‌های گذشته محصولات پتروشیمی که به خارج از بورس داده می‌شد برای صنایع تکمیلی منجر به پرونده سازی برای پتروشیمی شد و گفتند باید فقط در بورس عرضه شود. امروز قیمت خوراک پلیمر گرید ۳۲ هزار تومان است، ۲۵۰ دلار هم هزینه تولید این جنس است با دلار ۴۲ هزار تومانی می‌شود ۱۰۸۰۰ یعنی جنس می‌شود ۴۶۶۰۰ و با ۲۰ درصد سود باید پایه بورس امروز ۵۶ هزار تومان باشد اما قیمت پایه ۴۴ تا ۴۵ هزار تومان است. الان دوام واحدهای پتروشیمی در خصوص پ پ همین درصدها است و اگر ۱۷٪ رقابت نخورد ضرر می‌کنیم، خوراک ما و قیمت پایه با هم نمی‌خواند اگر همین رقابت هم نباشد ضرر می‌کنیم. پس باید هر محصول به صورت تخصصی یک سقف درصد رقابتی بخورد و همه محصولات را نباید با یک چشم دید. در محصولی مانند باتل گرید اگر ۱۲۰٪ سود می‌خورد چون بخش عمده‌ای واسطه‌ها هستند و تولید کننده واقعی هیچ وقت ۱۲۰٪ رقابت نمی‌کند. نرخ پایه را MPC بر اساس قیمت جهانی تعیین می‌کند. (دفتر صنایع تکمیلی پتروشیمی) بدین صورت که نرخ سه منطقه (دو تا آسیا و یکی اروپا) ضربدر ۹۵٪ ضربدر عرض نیمایی می‌شود قیمت پایه. که البته جاهایی انتخاب شده که موضوعیت با شرایط داخل ایران را ندارد برای همین قیمت پایین می‌خورد و باید فرمول احتساب قیمت پایه اصلاح شود.

جناب آقای صالحی، مدیر خرید محترم هلدینگ جهان آرا:

در سال گذشته ۳۰ همت رقابت در بورس کالا خورده است، سقف ۱۰ درصدی که در گذشته در بورس وجود داشت مشکلات زیادی را به همراه داشت تقسیم به نسبت می‌شد، خیلی از سهمیه‌ها دست واسطه‌های بازار بود و به تولید کنندگان درصد کمی می‌رسید این دلایل و دلایل تغییر نرخ ارز باعث شد سقف رقابت برداشته شود. مقاطعی از سال قیمت مواد اولیه در بورس کالا روی قیمت پایه معامله می‌شود و پتروشیمی عرضه‌اش را به خاطر الزامات موجود ادامه می‌دهد. به نظر من بسیاری از پتروشیمی‌ها خصوصاً در پلی اتیلن با همان عدد قیمت پایه سود مورد نظر را می‌گیرند اما چیزی که هست حدود ۴۰٪ عرضه‌های پلی اتیلن در داخل است و مابقی صادر می‌شود چون دولت هم از پتروشیمی‌ها انتظار ارزی دارد. این ۴۰٪ اگر مثلاً ۲۰-۱۰٪ افزایش پیدا کند خیلی از رقابت‌ها در بخش پلی اتیلن حل می‌شود.

جناب آقای وعیدی، مدیر گروه محترم صنایع جهان آرا:

وقتی قیمت‌های محصولات در صنایع پایین دستی از قیمت‌های جهانی بالاتر می‌رود امکان صادراتشان کم می‌شود، اصل ایجاد بورس برای تنظیم بازار است ولی از هدفش دور شده است. باید تفاوت بین قیمت پایه تا قیمتی که رقابت می‌خورد برای صادرکننده محصول نهایی بر اساس کوتاه‌مدت صادراتی اش به میزانی که مواد اولیه را دارد به کار می‌گیرد از آن صندوق پرداخت شود تا کلیه صادر کنندگان پایین دستی قیمت مواد اولیه‌شان مطابق با قیمت جهانی باشد، اصل موضوع این است. موضوع دوم اینکه صندوق را برای محصولات جدا جدا نکنیم بلکه با نظارت بانک مرکزی یک صندوق باشد و مشخص باشد هر صندوقی ورودی چقدر است خروجی و جریان درآمدی مشخص باشد. در سال گذشته ۱۸ میلیارد دلار کاهش صادرات محصولات نهایی داشته ایم. صادر کننده‌ای که ماده اولیه‌اش را در بازار بورس بر اساس رقابت آزاد خریده می‌تواند از این پولش برای تامین ماده اولیه‌اش چه برای خودش چه دیگران (کالاهای مجاز) استفاده نماید. قیمت تامین مواد اولیه باید جهانی شود.

جناب آقای میرزا امیری، رئیس محترم دبیرخانه شورا:

فرایندهای قیمت گذاری پایه به گونه ای باید تغییر پیدا کند که اگر روی همان قیمت پایه خواست معامله‌ای انجام بشود آن قیمت تمام شده باشد بعلاوه یک سود متوسط، در صنایع بالادستی مثلاً ۷-۸٪ منطقی است. این به نوعی علت العلل است و تا پایین سرچشمه را گل آلود کرده است. اینکه مرجعی تعیین کند که برای مس X مقدار یا برای ورق X مقدار، باید مرجعش حاکمیتی باشد و نظرات انجمن‌ها را هم بگیرد. پیشنهاد دوم جلسه بدین شرح است: "در ابتدای هر سال وزارت صنعت معدن و تجارت بررسی‌های لازم جهت تخمین میزان مواد اولیه مورد نیاز صنایع کشور (در رسته‌هایی که در بورس کالا عرضه می‌گردند) انجام نماید و میزان اختلاف تولید داخل و عرضه در بورس کالا و نیاز برآورد شده صنعت محاسبه اولیه گردد. نتیجتاً بر اساس سازوکاری که توسط وزارت

صنعت معدن و تجارت و با همکاری وزارت نفت تدوین و ابلاغ می‌گردد، تشکل‌های مرتبط با عرضه کنندگان محصولات در بورس کالا ملزم خواهند بود اختلاف فوق‌الاشاره را (گپ عرضه و تقاضا) را ابتدا در قالب طرح‌های توسعه‌ای زودبازده و در صورت عدم امکان از طریق واردات تأمین نمایند. در صورت عدم توانایی این تشکل‌ها در تنظیم عرضه و تقاضا در سال اول اجرای این طرح، در سال‌های آتی مجوز واردات به تشکل‌های صنایع مصرف‌کننده اعطا خواهد شد. " و پیشنهاد سوم: وزارت صنعت معدن و تجارت با تجمیع اطلاعات سامانه‌های موجود درون و برون‌وزارتی (جامع تجارت، بهین‌یاب، گمرگ، مالیاتی، تامین اجتماعی، توزیع برق، گاز و ...) و به کارگیری ابزارهای نوین و هوشمند دستیار پشتیبانی تصمیم نسبت به صحت سنجی غیرمیدانی تقاضای واحدهای صنعتی اقدام نماید. در این سامانه ضمن تعریف دسترسی‌های استانی، پایش سراسری و استان به استان نیز توسط وزارت صمت صورت پذیرد و در صورت وجود تعارض آمار تأیید شده کارگروه‌های استان‌ها با سایر شاخص‌های سامانه، نسبت به اصلاح سهمیه کل استان (سهمیه تجمیعی) اقدامات لازم صورت پذیرد.

(همچنین با سالانه شدن سهمیه اختصاصی مشکل واحدهای اقتصادی در این خصوص که با دریافت نکردن چندماه سهمیه، از میزان کلی مجوز سهمیه واحد کاسته میشود برطرف خواهد شد. (واحد اقتصادی در صورت چندماه عدم نیاز بر حسب شرایط خاص مجبور به خرید اجباری و فروش در بازار آزاد نخواهد بود)

جناب آقای لباف، رئیس محترم انجمن پلیمر استان:

فرآیند سامانه جامع تجارت الان بدین صورت است که بنگاه باید برنامه تولید ۱۴۰۳ را ثبت نماید و بعد محاسبه می‌کند که Π مقدار از واحد داخلی مواد اولیه دریافت و مابقی را Π مقدار ارز دریافت خواهی کرد و سهمیه ارزی برای واردات مشخص میشود.

جناب آقای شهیر، مدیر کل محترم دفتر سرمایه‌گذاری و اشتغال استانداری:

درخصوص فولاد در سامانه جامع تجارت، باید توسط بنگاه‌ها مشخص شود که چند تن ورق نیاز دارند جمع این‌ها باید در سامانه فولاد مبارکه بیاید و مشخص شود که آیا می‌تواند تامین‌کننده یا خیر؟ اگر بتواند که قیمت اولیه مشخص میشود خیلی هم رقابت نمی‌خورد، اما اگر نمی‌تواند فولاد مبارکه موظف شود که طرح توسعه بگذارد یا خودش وارد کند یعنی عملاً فقط خود تامین‌کننده اولیه تامین کند تا آن نیازی که ابتدای سال بنگاه‌ها تعریف کردند مثلاً برای سال ۱۴۰۳ تامین شود.

جناب آقای میرزاامیری، رئیس محترم دبیرخانه شورا:

پیشنهاد چهارم: وزارت صنعت معدن و تجارت نسبت به اصلاح و تکمیل فرآیندهای بررسی میزان تقاضاها از رویکرد گذشته محور و پیشینی به رویکرد ترکیبی گذشته محور و آینده محور با هدف در نظر گرفتن جامع‌تر طرح‌های توسعه و یا موانع رفع شده تولید واحدهای صنعتی اقدام نماید. پیشنهاد پنجم: سازوکار پاسخ‌دهی به

تقاضاهای خرد در حوزه محصولات فولادی همانند محصولات پتروشیمی توسط شکل های اقتصادی صنایع مصرف کننده تدوین و به شورای گفتگوی ملی جهت بررسی و تصویب ارسال گردد.

سوالی که مطرح میشود این است که الان واحدی که تغییر فرایند دارد و بخواهد ظرفیت عملیاتی‌اش را تغییر دهد آیا راحت می‌تواند در سهمیه‌اش اثر بگذارد یا اداره صمت فقط از روی میانگین ماه‌های قبل تعیین سهمیه میکند؟

سرکار خانم طاهریان، کارشناس محترم اداره صمت استان:

واحدها دو حالت دارند یا واحدهای جدیدند یا آنهایی که راکند و تازه می‌خواهند به بهره‌برداری برسند، همه در ماده ۴ می‌آید، و همه ۱۵٪ ظرفیت اسمی را دریافت میکنند. ولی اگر کسی سابقه تولید داشته باشد از واحدهای فعال باشد و درخواست افزایش دهد به شرطی که از ظرفیت پروانه‌اش بالاتر نرود میانگین صورت مالی اش را حساب می‌کنند یعنی پروانه‌اش فقط ملاک سقفی پیدا می‌کند، صورت مالی را می‌بینند چقدر تولید کرده در دو سال گذشته و بر اساس آن سهمیه دریافت میکنند. بنگاهی که توسعه می‌دهد یا راکد است تازه فعال می‌شود اول ۱۵٪ سهمیه دریافت و بعد از ۶-۷ ماه تا یک سال وقتی صورت مالی آورد بر آن اساس تغییر سهمیه می‌دهند. صورت مالی در پتروشیمی‌ها ۶ ماهه است ولی در فلزی‌ها سالانه است. وقتی فقط یک تامین کننده داریم و روز به روز هم مجوزات جدید محصولات فولادی صادر می‌شود مجبور می‌شویم از بقیه کم کنیم. دستورالعمل می‌گوید به واحدی ظرفیت ۱۰۰٪ تولید دهیم از آن طرف خود وزارت فقط ۱۵٪ مواد اولیه مجوز تخصیص سهمیه میدهد.

جناب آقای شهیر، مدیر کل محترم دفتر سرمایه گذاری و اشتغال استانداری:

راه حل قضیه این است که بنگاه ابتدا میزان تولید سالانه اش را مشخص کند و بعد اگر انجام نداد جریمه شود، همچنین کسری مواد اولیه توسط خود فولاد تامین شده و فولاد خودش وارد کند.

جناب آقای میرزاامیری، رئیس محترم دبیرخانه شورا:

اگر به میزان ظرفیت پروانه سهمیه‌ها داده شود ولی بازرسی‌ها شدیدتر و جرایم بالاتر رود، که مثلاً در صورت دریافت مواد اولیه و تولید به میزان کمتر از دریافت، هزینه این تخلف برای واحد تولیدی بسیار بالا رود.

جناب آقای قدیرزاده، نماینده محترم اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان:

زمانی که وارد چرخه بورس می‌شویم به یک اصل پایبندیم به نام بازار و قیمت گذاری بازار، این زمانی کارکرد دارد که این مکانیسم دستکاری نشده باشد و به همین خاطر است که در بورس با چالش مواجه می‌شویم. باید به جای اینکه بخشی از توانمان را صرف تعیین تکلیف سود مازاد حاصل از رقابت کنیم (ایده صندوق و یا برگشت پول به بنگاه تولیدی) باید یک سوال دیگر مطرح کنیم، اینکه انگیزه رقابت نامتعارف چرا شکل می‌گیرد؟ در سمت عرضه: قیمت پایه پایین، جذابیت صادرات مواد اولیه برای صادر کننده، حفظ رقابت در بورس، کاهش ارزش، محدودیت در واردات برای شرکتهای خریدار مواد اولیه، قیمت داخلی بالاتر از قیمت جهانی، این موارد در سمت

عرضه که رخ میدهد مکانیزم بازار را دستکاری کرده و تحت تاثیر قرار داده و تا وقتی این افزایش قیمت سودده باشد هیچ حالتی برای کنترل ندارد. از سمت تقاضا: شرکت‌هایی که تقاضا کننده هستند الزام به خرید برای حفظ سهمیه دارند (زمانیکه تولید پایتتری دارد ولی الزام به خرید جهت حفظ سرمایه دارد)، عدم امکان واردات برای شرکت‌هایی که نیاز دارند کالا بخرند و ملزم‌اند به خرید با قیمت داخلی، آیا رفتیم به سمتی که به این شرکت‌ها اختیار واردات بدهیم؟ (یا خودش یا نهاد واسط) که ملزم به خرید از داخل صرفاً نباشد. آیا امکان عرضه در بازار آزاد و خارج از بورس برای شرکت‌های تقاضا کننده وجود دارد؟

شورای گفتگوی ملی نسبت به بررسی و تصویب پیشنهادات ملی زیر اقدامات لازم را معمول دارد:

۱. با هدف مدیریت تقاضای محصولات عرضه شونده در بورس کالا و حذف تقاضاهای کاذب، وزارت صنعت معدن و تجارت با همکاری تشکل‌های تخصصی مرتبط با سمت تقاضای محصولات بورسی، برنامه عملیاتی هوشمندسازی بررسی تقاضاهای محصولات مرتبط را تدوین نماید. در این طرح می‌بایست با تجمیع اطلاعات سامانه‌های موجود درون و برون وزارتی (جامع تجارت، بهین یاب، گمرگ، مالیات، تأمین اجتماعی، توزیع برق، گاز و ...) و به کارگیری ابزارهای نوین و هوشمند دستیار پشتیبانی تصمیم (DSS)، در فاز نخست، بصورت موازی در کنار کارگروه‌های تخصصی استانی، نسبت به صحت سنجی غیرمیدانی تقاضای واحدهای صنعتی اقدام صورت پذیرد و در فازهای آتی کل فرآیند ارزیابی تقاضاها بصورت سامانه‌ای انجام گردد. در این سامانه ضمن تعریف دسترسی‌های استانی، پایش‌های ملی و استان به استان نیز توسط وزارت صمت صورت پذیرد و در صورت وجود تعارض جدی بین آمار تأیید شده تجمیعی کارگروه‌های استان‌ها با سایر شاخص‌های سامانه‌ی هوشمند، نسبت به اصلاح سهمیه کل استان (سهمیه تجمیعی) اقدامات لازم صورت پذیرد.

پیشنهادات

۲. در ابتدای هر سال وزارت صنعت معدن و تجارت بررسی‌های لازم جهت تخمین میزان مواد اولیه مورد نیاز صنایع کشور (در رسته‌هایی که در بورس کالا عرضه می‌گردند) انجام نماید و میزان اختلاف تولید داخل و عرضه در بورس کالا و نیاز برآورد شده صنعت محاسبه اولیه گردد. نتیجتاً بر اساس سازوکاری که توسط وزارت صنعت معدن و تجارت و با همکاری وزارت نفت تدوین و ابلاغ می‌گردد، تشکل‌های مرتبط با عرضه کنندگان محصولات در بورس کالا ملزم خواهند بود اختلاف فوق‌الاشاره را (گپ عرضه و تقاضا) را ابتدا در قالب طرح‌های توسعه‌ای زودبازده و در صورت عدم امکان از طریق واردات تأمین نمایند. در صورت عدم توانایی این تشکل‌ها در تنظیم عرضه و تقاضا در سال اول اجرای این طرح، در سال‌های آتی مجوز واردات به صنایع مصرف کننده اعطا خواهد شد.

۳. به منظور حذف تقاضاهای کاذب، سازوکاری برای واحدهای تولیدی که بنا به دلایلی توقف و یا افت تولید دارند

- در نظر گرفته شود که این واحدها بدون کاهش سهمیه در ماه های آتی بتوانند تقاضای واقعی و کاهش یافته را در سامانه ثبت نمایند.
۴. وزارت صنعت معدن و تجارت نسبت به اصلاح و تکمیل فرآیندهای بررسی میزان تقاضاها از رویکرد گذشته محور و پیشینی به رویکرد ترکیبی گذشته محور و آینده محور با هدف در نظر گرفتن جامع تر طرح های توسعه و یا موانع رفع شده تولید واحدهای صنعتی اقدام نماید.
۵. باهدف حذف تقاضای کالای خارج از شبکه، سازوکاری برای اختصاص سهمیه واقعی واحدهای نو تاسیس یا طرح های تازه بهره برداری شده تدوین گردد که واحدهای تولیدی مربوطه بتوانند از همان ماه آغازین بهره برداری، کل سهمیه واقعی خود را بصورت قانونی و از مسیر فرآیندهای قانونی تامین نمایند. (حذف محدودیت سقف ۱۵٪ ظرفیت پروانه برای واحدهای تازه تاسیس).
۶. با توجه به اینکه غیر واقعی بودن قیمت پایه عرضه برخی محصولات بورسی، خود انگیزه و یکی از عوامل بازارسازی برای رقم خوردن معاملات با رقابت های بالا و کاذب می باشد، پیشنهاد می گردد صنایع ملی پتروشیمی اصلاح فرآیند تعیین قیمت های پایه و در نظر گرفتن نرخ خوراک و نهایتاً قیمت تمام شده محصولات عرضه شونده (در کنار شاخص قیمت بین المللی) را دستور کار قرار دهد.
۷. با هدف حذف انگیزه جهت دهی بازار بورس کالا به سمت معاملات با درصدهای رقابتی بالا بصورت کاذب و غیر واقعی (بعضاً بیش از صد درصد رقابت)، عواید مالی معاملات صورت گرفته برای هر رسته کالا با رقابت بیش از میزان درصد مشخص، به یک صندوق توسعه صادرات و سرمایه گذاری با کارکرد زیر واریز گردد:
۱. تعیین میزان درصدی فوق الاشاره برای هر رسته کالایی، توسط مراجع ذی صلاح مرتبط پیشنهاد می گردد که مشخصاً با نظر شورای گفتگوی ملی به این پیشنهاد افزوده می گردد (به عنوان مثال ستاد تنظیم بازار، شورای رقابت، وزارت صمت، وزارت نفت، تشکل های بخش خصوصی و یا کمیته ای مرکب از ذی نفعان).
- ii. تاسیس و راهبری این صندوق با مشارکت اعضای ذیل پیشنهاد می گردد: شورای تأمین مالی ذیل وزارت امور اقتصاد و دارایی، بورس کالا، وزارت صنعت معدن و تجارت، وزارت نفت، ستاد تنظیمی بازار کشور، تشکل های مرتبط با عرضه کنندگان و تشکل های مرتبط با مصرف کنندگان عمده هریک از رسته محصولات، صورت خواهد پذیرفت.
- iii. پیشنهاد می گردد منابع صندوق های یاد شده بنا به مقتضیات هریک از رسته کالاها به توسعه در حوزه های ذیل اختصاص یابد:
- کمک به تامین مالی طرح های توسعه ای واحدهای عرضه کننده

<ul style="list-style-type: none"> • کمک به توسعه صادرات و رقابت پذیر نمودن محصولات نهایی صادراتی واحدهای مصرف کننده محصولات عرضه شده در بورس کالا • کمک به توسعه فناوری و نوآوری در زنجیره ارزش مرتبط با کالای عرضه شده در بورس کالا. <p>۸. سازوکار پاسخ دهی به تقاضاهای خرد در قالب یکی یا ترکیبی از ابزارهای زیر تدوین و اجرایی گردد:</p> <ul style="list-style-type: none"> • در حوزه محصولات فولادی همانند محصولات پتروشیمی امکان خرید از بورس کالا توسط تشکل های اقتصادی مربوطه و توزیع بین SME های عضو میسر گردد. • با ایجاد بازار ثانویه امکان عرضه خرد برای شرکت های SME میسر گردد. • با به رسمیت شناخته شدن فعالیت شرکت های بازرگانی در بورس کالا امکان ثبت درخواست، و عرضه با حاشیه سود کنترل شده توسط این شرکت ها برای شرکت های SME فراهم گردد. <p>۹. بورس کالا نسبت به بازنگری فرآیندهای جاری و یا تسریع اجرای فرآیند ثبت و پذیرش محصولات جدید اقدامات لازم را به عمل آورد به گونه ای که در بازه زمانی حداکثر یک ماه امکان ثبت و عرضه محصولات جدید وجود داشته باشد.</p> <p>۱۰. فرآیندهای تسویه و تحویل به گونه ای بازنگری گردد که عرضه کنندگان ملزم به تحویل در بازه یک ماهه باشند (در حال حاضر تا سه ماه نیز تحویل به طول می انجامد)</p>	
<p>– دعوت نامه شماره ۴۰۶/ص/۱۴۰۳ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۱۷</p> <p>– شیوه نامه ساماندهی عرضه و تقاضای زنجیره فولاد مصوب ۱۳۹۹/۰۸/۲۸ (معاون اقتصادی ریاست جمهوری وقت)</p> <p>– دستورالعمل تنظیم بازار محصولات پتروشیمی مصوب ۱۳۹۹/۱۰/۰۱ (معاون بازرگانی داخلی و دبیر کارگروه تنظیم بازار وزارت صمت)</p>	<p>فهرست مستندات و مدارک پشتوانه</p>